

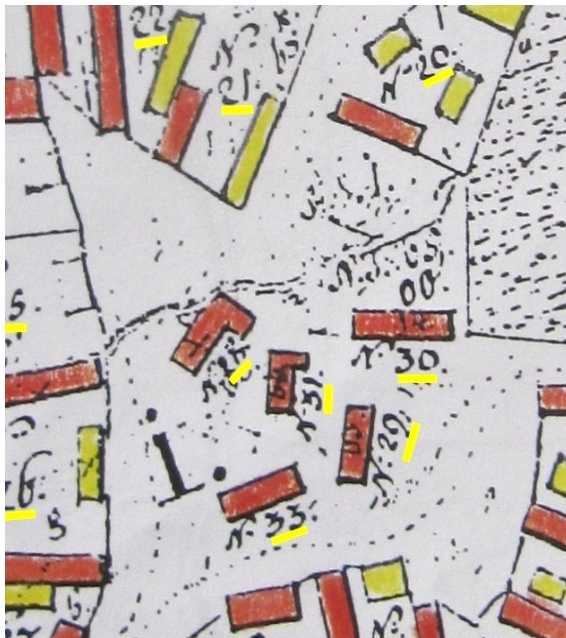
DÝŠINSKÉ HISTORICKÉ STŘÍPKY

Historie místa v širších souvislostech

Číslo 16 – Chalupy na návsi v prostoru dnešního parčíku

č.p. 28, 29, 31, 32, 33 a bývalá kovárna č.p. 30

000

Mapa návsi 1781 s původními chalupami

Mapa 1839 – na návsi je již škola č.p. 2, nové domy č.p. 36 a 38 . Na návsi zůstala jen čísla 29 a 31

Chalupa č.p. 28

Když byly na návsi:

1771–1784, 1801 – Zikmund Kraus + Apollonina

1808 – Dorota Čiperová

1813, 1816, 1817 – Sebastian Brožík+ Mariana (Marie Anna) Zíková

1813 – Josef Karel+ Barbora Kučerová

Chalupa na novém – dnešním místě směrem na Hut':

1819, 1820, 1823 – Dominik Ženíšek cihlář + Marie Anna Stuchlíková

1828 – Franz Šnobl + Marie

1839 – Ženíšek Josef

1857 – Suchý Martin (leden 1758 zemřela jeho první žena Marie na zimnici po porodu a dvacetidenní syn)

1869 – Suchý Martin pův. Nová Huť + Josefa, děti Matěj, Josef, Jan, Martin, dcery Honzíkova Kateřina, Suchá Maria, matka Suchá Barbora pův. Nová Huť, dále Suchý Jan, sestra Marie Majdaléna, dále Čtrnáct Jiří z Chrástu + Barbora z Černic, dcera Alžběta.

1890 – Martínek František + Marie pův. Kyšice, syn Josef, dále otec Martin Martínek pův. Hrádek a Marie pův. Dýšina.

1900 – Josef Racek + Josefa, děti Karel, Rudolf, Aurelie

1910 – Racek Josef z Dýšiny obecní strážník + Josefa z Maschau (Maštov) Podbořany, synové Karel kočí, Rudolf kočí oba nar Prölas Podbořany, dcery Aurelie a Marie nar. Dýšina

Chalupa byla postavena někdy před prvním očíslováním domů v roce 1770 v dnešním parčíku na návsi. Původní č.p. 28 byla na návsi u kovárny, ale už před 1839 je č. 28 chalupa po levé straně ulice směrem na Huť proti dnešnímu č. 10.

V roce 1813 se v tomto čísle narodil Josef Brožík a za kmotra mu byl kovář, a je prakticky jisté, že šlo stále ještě o chalupu na návsi u kovárny, která je z map prokázána, že tam byla. Dnešní č.p. 28, bylo postaveno bezpochyby až dlouho po roce 1781, dokonce i po roce 1808, protože jinak by dostala číslo po řadě, (tedy přes víc jak 45), kdyby ji postavili těsně po roce 1808, dostala by jedno z uvolněných huťsko-horomyslických čísel 34-44. Vzhledem ke stavebnímu typu dnešního č. 28 si myslím, že vzniklo kolem roku 1820, protože se v roce 1818 postavila škola na návsi a v rámci toho se sanoval prakticky celý prostor dnešního parčíku a zůstala jen chalupa č. 29 a 31, tím se uvolnila čísla, jako zrovna to 28, které bylo použito zde.

Chalupa č.p. 29 „Jana Pillera“

Původně chalupa uprostřed návsi, po roce 1840, spíš 1850, dostala číslo chalupa směr Chrást. Když stála na návsi:

Do 1750 – majitel Jan Piller,

1750–1757 – Blažej Piller

1757 – Jan Piller syn Jana P., v témže roce Jan Šašek

1758 – 1800 – Sebastian Krásný

1770 – Šimon Kopecký

1778 – Simon Šik

1791 – František Čechura + Dorota Kouřimová

1792, 1795 – Matěj Ženíšek (jinde Žižka) podruh + Markéta Khailová

1803 – Andreas Haš (voják invalida)

1808, 1812 – Josef Čtrnáct + Markyta Khailová (dc. Vojtěcha Khaila z Horomyslic)

Chalupa dnešního umístění vpravo směrem na Chrást

1839 – Čechura Pavel

1856 – Nová Marie svob.

1857 – Soukup Josef nádeník

1869 – Nový Jakub pův. Chrást + Anna, děti Josef, Majdaléna, Kateřina, Barbora, dále Nový Jakub + Marie z Plzně, dále Suchý Josef z Dýšiny + Anna, děti Martin a Josefa

1890 – Václav Hájek pův. Klabava + Johana, děti Marie, Kateřina, Anna, dále Josef Nový, Kašpar Štrunc + Barbora, děti Kateřina, Barbora

1900 – Alžběta Fryčková

1901 – František Čechura

1905 – Martin Čtrnáct + Marie Totová

1910 – Kočka Jan z Kladruha zedník + Marie z Prašného Újezda, děti Václav, Anna,

Chalupa č.p. 30 – bývalá kovárna, dnes Obecní úřad.

Kovárna přibližně na tomto místě byla určitě už v roce 1630, kdy se v knize daňových povinností píše: „...Brož (Ambrož) z Ejovic, koupil dvůr (č.p. 20) od Jana Hrocha (pozn. tedy patrně vlastně Pojera, po chalupě Hrocha) s diedinami, lukami, jamou, chalupou, sadem při ni ležícím a se vším právem k tomu příslušejícím, proti kovárně, proti rybníku,...“ V jiném zápise je uvedené, že Ambrož z Ejovic byl kovář, je tedy prvním známým místním kovářem a uživatelem nějaké, nejdříve patrně dřevěné, kovárny na tomto místě. Později byla kovárna samostatná a patřilo k ní i menší hospodářství s polem a loukou. Současná budova, kde je dnes obecní úřad, je podle údajů v obecní kronice z roku 1843.

1781, 1783 – Jan Ženíšek (původem Skvrňany 24)

1786, 1789 – František Ženíšek syn Jana + Kateřina Štemberová dcera kováře Vojtěcha Štembery Dýšiny 30 (oo 1778)

1803 – Jakub Krásný

1811, 1819, 1823 – Josef Ženíšek, mistr kovářský + Kateřina Bartovská z Božkova

1839 – ve vlastnictví obce, kovář nejmenovaný

1857 – Martínek Martin + Marie Čtrnáctová

1861 – Böndisch Adolf písař při železné dráze syn majitele bělidla Johanisbrun okres maršovský + Bibiana Bandisch dcera zahradníka z Johanisbrun.

1869 – Josef Ženíšek + Marie, syn Václav, dále Ženíšek Martin + Marie, syn Josef

1890 – František Červený mistr kovářský ze Štáhlav + Kateřina z Ejovic, děti Josef, Václav, Jakub, František, Marie, Klára, Anna, Barbora, Josefa

1900 – Jan Tauber + Marie, děti František, Marie Anna, Martin Josef tovaryš Beneš Václav

1905 – Jan Tauber mistr kovářský syn obecního pastýře z Obory, Josefa Beránková z Rybnice byl kovářem do roku 1914 (kronika), do 1930 Karel Dlouhý po něm syn Antonín Dlouhý. Karel Dlouhý postavil pak dům č.p. 98, kde měl svou kovářskou dílnu (obecní kronika).

1910 – Taubr Jan z Obory kovář + Josefa z Rybnice, nevlastní dcera Beránková Barbora nar. Rybnice, děti Marie, Anna, Martin, Anastazie, Vojtěch, Václav, Šefčík Josef kovářský učeň z Vranovic. V domě byla ještě „obecní kancelář“.

Z alba p. Šimečkové

Obrázek nafocený na slavnostech 2015

A ještě pár obrázků z prostoru návsi:

....

Chalupa č.p. 31

Ve starých knihách daňových povinností (Archiv města Plzeň - AMP) jsou zapsáni [Jan Hroch](#), [Jan Piller](#), [Blahoš Piller](#), [Jiří Šašek](#). Chalupa stála původně v parčíku na návsi (1770, 1781), ještě v roce 1839 byla na téže místě dřevěná chalupa s č.p. 38, což byla hospoda.

Z matrik:

1774, 1801 – [Sebastian Krásný](#)

1776 – [Jakub Šefčík](#) + [Rozina](#)

1802 – [Jakub Krásný](#)

1804, 1806, 1807, 1808, 1811 – [Šimon Kopecký](#), chalupník + [Anna Steinerová](#)

1805 – [Josef Steiner](#)

1814, 1817 1820, 1821 – [Šimon Kopecký](#) + [Kateřina Steinová](#) (dc. Václava Steina z Chrástu)

1839 – [Šimon Kopecký](#)

1869 – [Kopecký Josef](#) + [Majdaléna](#) pův. Nová Huť, děti [Josef](#), [František](#), [Václav](#), [Marie](#), [Kateřina](#), [Majdaléna](#), [Anna](#), dále [Kasner Tomáš](#) pův. od Přestic + [Alžběta](#), děti [Jan](#), [Alžběta](#), [Marie](#)

1890 – Neobydlené

1900 – není

1910 – majitel domu Město Plzeň. Bydlí tam [Šimek Jan](#) tesař ze Selčan u Blovic + [Anna](#) z Ejpovic

Chalupa č.p. 32

Původně byla podle způsobu číslování patrně na návsi (1770), ale už v roce 1781 tam není a číslo má chalupa proti Domu služeb. Případně tam byla od počátku a došlo k nějaké nepravidelnosti v číslování.

1792 – [Matěj Holub](#) z Plzence+ [Magdalena Krauzová](#)

1782, 1801 – [Josef Mauer](#),

1796 – [Ludmila Maurová](#)

1802 – [Tomáš Čipera](#), [Václav Chudáček](#) polní mistr

1807, 1808, 1811 - [Jakub Maur](#) + [Marie Anna Fajfrová](#)

1808 – [Václav Kočárek](#)

1815 – [Jakub Maur](#) + [Marie Anna](#)

1839 – nezapsáno

1856 – [Steiner Václav](#) sedlářský tovaryš + [Barbora Maurová](#)

1869 – [Maur Vojtěch](#) + [Magdaléna](#), děti [Petr](#), [Kateřina](#), [Magdaléna](#), [Anna](#)

1890 – neobydlené, případně to bylo sloučené s č.p. 14 (1883 tady byl velký požár)

1900, 1910 – není

Původně bylo č.p 14 to dnes žlutě nabarvené stavení (případně jiná stará chalupa na tom místě). Čp. 32 byla ta šedá chalupa, dnes sloučené pod č. 14.

Chalupa č.p. 33

Je to číslo popisné, v jehož umístění je nejvíce zmatků a určitě v historii tu u nás byly 3 chalupy tohoto čísla, jedna v Huti (cca 1770–1808), a dvě v Dýšině (první na návsi cca 1770–1818?) a poblíž Domu služeb (po r. 1818 až ?)

Chalupa na návsi:

1780 – oddací záznam [Jakub Honzík](#) (patrně Ejpovice č.p. 40) + [Anežka](#) (?) dcera [Pavla Krause](#)

1801 – [Pavel Krauz](#)

1805 – [František Honzík](#) tovaryš (mohla to být i chalupa v Huti?).

V zápisech po roce 1808 je už jisté, že jde o chalupu dýšinskou:

.....
Druhá chalupa tohoto čísla v Dýšině. Na výše uvedené fotografii byla vpravo, přibližně v místě červené hradby, dnes už nestojí, červený dům byl postaven později.

1821 – [Tomáš Jílek](#) podruh + [Anna Steinová](#)

1855 – [Josef Sopr](#) původem z Bušovic 19 + [Kateřina Ptáková](#) pův. Druztová

1839 – [Štěp Petr](#)

1869 – [Kučera Tomáš](#) pův. z Chrástu + [Marie](#) pův. Ejpovice, syn [František](#), dále [Kučera Jakub](#) + [Johanna](#), děti [Kateřina](#)

1890 – [Maur Petr](#) + [Marie](#), děti [Majdaléna](#), [Marie](#), [Anna](#), [Kateřina](#), matka výminkářka [Majdaléna](#), dále [Škabra Josef](#) + [Antonie](#), děti [Antonín](#), dále [Dominik Kouřim](#) + [Eleonora](#) syn [Ján](#)

1900 – [Maur Petr](#) + [Marie](#) děti, [Marie](#), [Anna](#), [Alžběta](#), [Vojtěch](#), dále sestra [Kateřina Maurová](#), dále [Škabra Antonín](#) + [Majdaléna](#), dcera [Alžběta](#)

1906 – [Škabra Antonín](#)

1910 – majitelka domu [Maurová Marie](#), bydlí tam [Škabra Antonín](#) obuvník ze Zvíkovce u Rokycan + [Majdaléna](#) z Dýšiny, děti [Alžběta](#), [Josef](#), [Antonín](#), [Jaroslav](#), [Václav](#), dále [Vočadlo Josef](#) pomocník obuvnický z Ledců, dále [Maurová Marie](#) pův. Smědčice, děti [Anna](#), [Alžběta](#), [Vojtěch](#), [Bohumila švagrová Maurová Kateřina](#)

V obecní kronice je zápis o roce 1918 zapsaný po roce 1930, kdy je č.p. 33 jmenované „U Zikálků“ a že tam tehdy žila vdova Marie Maurová.

.....
Osoby ve výše uvedených odstavcích nemusí být vyloženě majitelé, ale lidé, kteří jsou u objektu psaní v různých listinách a knihách, protože platili poplatky, případně se jim tam narodily děti, jinými slovy tady žili a zanechali jakousi stopu. Informace jsou získané z veřejně přístupných zdrojů – archivy a digitalizované materiály. Popis historie a osoby zapsané v prvním díle obecní kroniky jsou částečně smyšlené a pak opakovaně opisovány různými autory bez ověření a udání zdroje a tedy nevěrohodné. Na to v kronice upozorňuje i Václav Čtrnáct.

Budu ráda za jakékoliv doplnění. Prosím o shovívavost v případě nějakých nepřesností, v takovém objemu dat se chybička může objevit, každopádně lze jakýkoliv údaj na požádání ověřit a rozvinout o další věci tady neuvedené.

Zdroje: www.archivnimapy.cz, www.portafontium.cz, www.mapy.cz, dokumenty a knihy Městský archiv Plzeň (MAP), www.portafontium.eu, obecní a farní kronika, studie památkové zóny K. Foud.

.....
Nejedná se o vědecké pojednání, ale pohled obyvatele Dýšiny, který se zajímá o její historii

Zpracovala: Pavla Velleková verze 6/2016, (vellekova.p@seznam.cz)